వెలుగు

మిట్ట మధ్యాహ్నం.

ఎండ తీవ్రంగా ఉంది. కాలే నేలలోంచి పొగర్లులేస్తున్నాయి. కాల్చే గాలి ఉండి ఉండి వీస్తోంది. వేడిగాలికీ, ఎండవేడికి ఊరంతా ఉడికిపోతోంది. ఎక్కడ చూసినా తాపం భరించలేనివాళ్లే కనిపిస్తున్నారు. భరించడం తప్ప ఇంకేం చేయాలో తెలియక తపించి పోతున్నవాళ్లే ఎక్కడ చూసినా కనిపిస్తున్నారు.

అతను ఊరిలోంచి వస్తున్నాడు. ఊరి వెలుపల నడుస్తున్నాడు.

"పోయి ఎక్కడైనా కూర్చొని ఆలోచించుకోవాలి."

అనేవి అతను మాటిమాటికీ అస్పష్టంగా అనుకొంటోన్నమాటలు.

ఎండకి ఊరంతా తలవంచింది. అతను కూడా తల కొంచెం వంచి నడుస్తున్నాడు.

తల వంచినప్పటికీ అతను పొడవుగా కనిపిస్తున్నాడు. అతను సాలప్రాంశుడు; మహాభుజుడు. వెడల్పుగా ఉండడం చేత, దూరం నుంచి చూస్తే అతను బలంగా కనిపిస్తున్నాడు. కాని, దగ్గర్నుంచి చూస్తే అతన్లో బలం బాగా తగ్గినట్టు తెలుస్తుంది. ఎలా చూసినా అతను అందంగా కనిపిస్తున్నాడు.

అతను నీరసంగా ఉన్న మృగరాజులా ఉన్నాడు.

తాపీగా ఏనుగులా నడుస్తున్నాడు.

అతని కళ్ళు విశాలంగా ఉన్నాయి; కాని, లోతుకుపోయేయి. ఎత్తుగా, పొడవుగా, సూదిగా ఉన్న అతని ముక్కు అతని ముఖానికి ఒక విధమైన వన్నె తెస్తోంది. అతని ప్రతి అవయవం అతనికి ఏదో విధంగా వన్నె తెస్తోంది. అతని నుదురు విశాలంగా ఎత్తుగా ఉంది. అతని పెదవుల్లో కారుణ్యం, అతని చుబుకంలో అసాధారణమైన పట్టుదలా కనిపిస్తున్నాయి.

అతని జుత్తు కొన్ని సంవత్సరాల నుంచీ ఎదుగుతోన్నట్టుగా ఉంది. అన్ని సంవత్సరాల నుంచీ ఎట్టి సంస్కారం లేక పీచుగట్టి ఉంది. ఎత్తుగా తల మధ్యకి ముడిపెట్టి ఉంది.

తలంతా అలా ఉన్నప్పటికీ అతని ముఖం మాత్రం ఎంతో నున్నగా, శుభ్రంగా అప్పటి కప్పుడు గడ్డం తీయించుకొన్నట్టుగా ఉంది.

అతని ముఖంలో, శరీరంలో, తేజస్సు ఉంది, కాని, స్పష్టంగా కనిపించడంలేదు. అతను, పల్చటి మబ్బువెనక ఉండే సూర్యుల్లా ఉన్నాడు. అతను, కడగని, తళుకుపెట్టని, భగవంతుడి బంగారు విగ్రహంలా ఉన్నాడు. ప్రకాశించవలసిన రీతిగా అతను

ప్రకాశించడంలేదు. అతను పూర్తిగా మెలకువతో ఉన్నట్టులేడు. దిక్కులు మర్చిపోయినట్టు నడుస్తున్నాడు.

అతనొక సన్యాసి.

మధ్య మధ్య వీచే గాలికి అతను కట్టుకొన్న కాషాయవస్త్రం ఎగురుతోంది. అతని ఎడంచేతిలో ఉన్న కమండలంలోని నీరు అతను నడిచేప్పుడు మధ్య మధ్య తుళ్ళుతోంది. కుడిచేత్తో అతను వెడల్పాటి తామరాకు పట్టుకున్నాడు. ఆకులో అన్నం ఉంది.

వేడిగా ఉండే ఎండా గాలే కాకుండా అతన్ని ఇంకా ఏదో బాధిస్తోంది.

ఆలోచిస్తున్నాడు - ఆలోచిస్తున్నాడు -

వెళ్తే వెనక్కి, పోతే ముందుకు, గమ్యస్థానం చేరగలననే ధైర్యం ఉంటేనే ముందుకి వెళ్లడం, లేదా, బయల్దేరిన స్థలానికే వెనక్కి పోవడం.

ఏదో ఒకటి తేల్చుకోవాలి, ఎక్కడైనా కూర్చొని ఆలోచించుకోవాలి, ముందు ఈ ఎండని తప్పించుకొని నీడలోకి పోవాలి.

అతను ఆగి తల ఎత్తి చూసేడు.

ఎదురుగా అనతిదూరంలోనే ఉంది.

ఆహ్వానిస్తోంది అతణ్నీ అందర్నీ కూడా

ఎండలో తళతళా మెరుస్తోంది, గాలికి మెల మెల్లగా కదుల్తోంది. "నీ లెక్క నాకేమిటి?" అన్నట్టుగా వడగాలి వీచినప్పుడే చిన్న గాలిపాట పాడుతోంది. విలాసంగా, గంభీరంగా, విశాలంగా ఉంది. చల్లగా, ఇంపుగా, హాయిగా ఉంది.

ఎత్తుగా ఆకాశాన్ని తాకుతోన్నట్టుగా ఉంది. విశాలంగా అంతటినీ ఆక్రమించేటట్టుగా ఉంది. ఆకుపచ్చగా కంటికి చల్లగా ఉంది. ఎండ బారినుండి అందర్నీ రక్షిస్తానని శపథం పట్టినట్టుగా ఉంది.

అది ఒక మర్రిచెట్టు.

ఎండలో నిల్చొని, ఎండబారి నుంచి అందర్నీ రక్షిస్తానని శపథం పట్టిన మర్రిచెట్టు ఆతపతప్తుడైన సన్యాసిని రమ్మని ఆహ్వానించింది.

అతను చెట్టువైపు నడిచేడు, చెట్టునీడని చేరేడు.

నున్నగా చెక్కిన రాతిపలకలు ఎన్నో ఉన్నవి చెట్టుకింద. వాటిలో చాలా వాటిమీద మనుష్యులు కూర్చున్నారు; మనుష్యులు పడుకొన్నారు. కొంతమంది ఏవేవో ఆలోచించు కొంటున్నారు. కొంతమంది ఏదీ ఆలోచించకుండా నిద్రపోతున్నారు. గుంపులుగా కూర్చొన్న వాళ్ళు మాట్లాడుకొంటున్నారు. గంజాయి తాగేవాళ్లూ, జూదం ఆడేవాళ్లూ, బైరాగులు, బిచ్చగాళ్ళూ, రోగిష్టులూ కూడా కనిపిస్తున్నారు ఆ చెట్టుకింద.

అక్కడ వారందరికీ, వచ్చిన కొత్త మనిషినల్లా ప్రశ్నల్తో కడిగేసి విచిపెడితేనేగాని, నిద్రపట్టదు. చెట్టునీడని చేరుతోన్న, చేరిన సన్యాసి, ఆ గ్రామానికి కొత్తవాడని అందరూ

గ్రహించేరు. దిగ్భ్రమతో చూసేరు. గుసగుసలాడుకొన్నారు. కాని, పలకరించి ప్రశ్నించి అతని ఆలోచనకి అంతరాయం కలిగించడానికి ఎవ్వరూ సాహసించలేదు.

తనమీద ఎన్నో కళ్ళు వాలేయని గమనించకుండానే, తిన్నగా వెళ్ళి, చెట్టుమొదల్ని ఓ రాతిపలక మీద కూర్చున్నాడు, సన్యాసి.

దేనిమీదా దృష్టి లేకుండా కూర్చున్నాడు.

భోజనం మీద దృష్టిలేకుండా తింటున్నాడు.

భోజనంచేసేడు.

చేశాక, అతని కళ్ళల్లో మబ్బులు విడాయి, అతనికి మెలకువ వచ్చినట్లయింది.

మెలకువగా ఉన్న కళ్ళతో, ఎండవైపు, మర్రిచెట్టు నీడవైపు, నీడలో మనుష్యులవైపు అతను చూసేడు. విచారరేఖల్తో మలినమయిన అతని ముఖంలో మందహాసరేఖ మెరిసింది.

అదిగో అది ఎండ! ఇదిగో ఇది నీడ!

ఆ ఎండ భరించలేక ఈ చెట్టుకిందకి వచ్చి ఈ నీడలో ఈ రాతిపలకమీద కూర్చొని ఇప్పుడే భోజనం చేసేను.

వంట్లో తేలిగ్గా, సుఖంగా ఉంది. కళ్ళకి అంతా స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది.

మృత్యువుని అతి సమీపంగా చూసిన ఈ నా కళ్ళు ఈ జీవితాన్ని తిరిగి స్పష్టంగా స్పష్టంగా చూడగలుగుతున్నాయి.

సంవత్సరాల తరబడి తపస్సుచేసి జీవిత పరమార్థం కనుక్కోలేకపోయాను.

నా జీవితాన్ని మాత్రం అంతిమదశకి తీసుకువచ్చేను.

ఈదినం, ఆ పిల్ల నన్ను చూసి, సేద తీర్చి, అన్నం పెట్టి రక్షించకపోతే ఏమయ్యుండేది?

ఈసరికి అంతా అంతమయ్యుండేది.

మృత్యుగహ్వరం నుంచి నన్ను వెనక్కి లాగ రక్షించిన ఆ పిల్ల ఎవరు?

ఎవరా పిల్ల?

కాపుల పిల్ల!

పేరు?

గుర్తు రావటం లేదు.

కాని -

ఆ పిల్లది నిజంగా మంచి పుట్టుక.

ఆ పిల్ల ధన్యురాలు నిజంగా!

ధన్యురాలు ఆ పిల్ల అవును.

ధన్యుణ్ని నేను మాత్రం కాను.

వడగాలి వెచ్చగా వీచింది. మర్రిచెట్టు గాలిపాట పాడింది. దూరంలో, ఎవరో ఎర్రటి

పాడవాటి ఆడమనిషి ఎండలో నడుచుకుపోతోంది.

"ఇతడు నిజంగా ధన్యుడు"

అని ఒకావిడ ఒక దినం అన్నమాటతోనే అంతా ఆరంభమయింది.

ఈనాడు ఓ కాపుపిల్ల నా ప్రాణం కాపాడి నన్ను ఈ జీవితపథాన ఇంకా ఉండేట్లు చేసింది.

ఓనాడు ఓ ఎర్రటి, పాడవాటి, అందమైన ఆడమనిషి నేను జీవితాన్ని త్యజించేట్లు చేసింది.

డాబామీద నిల్చొంది, అతణ్ణి చూసింది.

అన్నది "ఇతడు నిజంగా ధన్యుడు" అని.

ఆవిడ అతనికి దూరపు బంధువు. ఆవిడ అతణ్ణి దగ్గరగా ప్రేమించింది.

ఆవిడది మిసమిసలాడే యౌవనం. ఆవిడది ఉదయకాంతివంటి సౌందర్యం.

సర్వాలంకార భూషితురాలై ఆ సర్వాంగసుందరి డాబామీద తన స్నేహితురాలితో నిల్చొంది.

ఆ దినం అతను ఎక్కణ్నించో వస్తున్నాడు.

అతణ్ని చూసి, అతడికి వినిపించేటట్టుగా ఆవిడ తన స్నేహితురాలితో అంది.

"ఇతడికి అందం, ఆరోగ్యం, సిరి, సంపద, విజ్ఞానం, వికాసం, ధైర్యం, సాహసం, అన్నీ ఉన్నాయి. ఇతడు నిజంగా ధన్యుడు. ఇతణ్ని కన్న తలిదండ్రులు ధన్యులు."

అన్నిది, ఆ డాబామీద ముద్దుగుమ్మ, అదే డాబా మీద ఉన్న ఇంకో ముద్దుగుమ్మతో.

చెట్టుకింద సన్యాసి ముఖంలో ఉండే విషాదం, ఆ దినం ఆవిడకి, మహారాజులా ఉండే ఆ యువకుడి ముఖంలో కనిపించలేదు.

అతణ్ని పొగడ్తతో ఆకర్షించాలనుకొంది. ఆకర్షించలేకపోయింది.

కాని, ఆమె మాటమాత్రం అతణ్ని ఆకర్షించింది.

"ఇతడు నిజంగా ధన్యుడు".

నేను నిజంగా ధన్యుణ్ణా?

ధన్యత్వం అంటే సౌఖ్యం కదా!

నాకు సౌఖ్యం లేదు.

నేను ధన్యుణ్ణి కాను.

నాకే కాదు; సౌఖ్యం ఎవ్వరికీ లేదు!

సౌఖ్యం ఎవరికైనా ఎలా కలుగుతుంది?

అనే జిజ్ఞాసే ఇంతవరకూ తీసుకు వచ్చింది.

ఇంకా లభించలేదు సమాధానం

ఏదిచేస్తే సౌఖ్యం వస్తుంది?

ఏది చేయకుండా ఉంటే సౌఖ్యం ఉంటుంది?

అష్టైశ్వర్యాలతో తులతూగే నాకు సౌఖ్యం ఉండేది కాదు.

మహా వైభవంగా జీవించిన నాకే సౌఖ్యం లేనప్పుడు వాళ్లందరికీ సౌఖ్యం ఎలా ఉంటుంది?!

వాళ్లందరికీ లేదు కాబట్టే నాకూ ఉండేది కాదు సౌఖ్యం.

వాళ్లందరూ ఎవరు?

మర్రిచెట్టు నీడని కూర్చొన్న సన్యాసికి విషాదమనే మబ్బు తెరల్లోంచి వాళ్లందరూ కనిపిస్తూనే ఉన్నారు.

వాళ్లందరూ వాళ్లంతా...

ఒకనాడు -

సాయంకాలం విహారానికి వెళ్లేప్పుడు, రాజవీధిని కాక ఇంకో మార్గాన్న, వెళ్లవలసి వచ్చింది.

ఆ మార్గంలో -

అక్కడ, ఇక్కడ, ఎక్కడ చూసినా,

సందులు, గొందులు, కమ్మల గుడిసెలు, మధ్యన మనుష్యులు;

ఘోర దారిద్ర్యం, పాడు రోగం, మహా మృత్యువు!

అందరు మనుష్యులూ, మనుష్యులంతా ఇలా బాధపడి చస్తూంటే చూస్తూ ఊరుకోడం ఎలా?!

అరుగో వాళ్లందరూ అరుగో!

అడుగో, ఒక్కొక్కడూ అడుగో!

ఒకడు,
చనిపోయేవాడు!

అడుగు తీసి అడుగు పెట్టలేకుండా ఉన్నాడు. కట్టెలమోపు నెత్తిని పెట్టుకొని నడవలేక నడుస్తున్నాడు. వంగిన మానులా ఉన్నాడు. ఎండిన కట్టెలా ఉన్నాడు. శరీరంలో ఎముకలూ, నరాలూ మాత్రం కనిపిస్తున్నాయి. మాంసం రవ్వంతయినా కనిపించడం లేదు. వంగిన నడుం కట్టెల బరువుకి విరిగిపోయేట్టుగా ఉంది. అతని ముఖం వాడిపోయి వాడిపోయి ఉంది; దంతాల్లేని అతడి నోరు నోరులా లేదు; జీవకళలేని కళ్లు కళ్లలా లేవు. అతను మనిషి మనిషిలా లేడు. అతను తొంభయ్యేళ్ల తొక్కు. అతను పనికిమాలిన చెత్తలా ఉన్నాడు. ఎండిపోయిన చెట్టులా ఉన్నాడు. ఆ చెట్టువైపు ఏ పిట్టా కూడా చూడనైనా చూడదు. అతడికి ఎవ్వరూ

సహాయం చెయ్యరు. మధ్యాహ్నమంతా కట్టెలు కొట్టి కొట్టి సాయంకాలానికి కళేబరాన్ని ఇంటికి చేరవేస్తున్నాడు. అతను దుర్బలుడు, అసహాయుడు. అతి వృద్ధుడు.

అతను నేడో రేపో చనిపోబోయేవాడు.

ఒకడు,

చనిపోతున్నవాడు!

సాయంకాలపు ఎర్రరంగు ఆకాశం కింద, ధూళిలో నిండిన ఎర్రటి వట్టి కటిక నేలమీద, దారికి పక్కగా, అందరికీ ఎడంగా, దొర్లుతున్నాడు రోగంతో, నొప్పితో, శక్తిలేని పోరాటం చేస్తున్నాడు మృత్యువుతో. ఆ కళేబరాన్ని ప్రాణం విడిచిపెడుతోంది. లోకం అంతా విడిచి పెట్టింది. వేలాదిగా మూగిన ఈగలు మాత్రం విడిచి పెట్టడం లేదతణ్ని. అతను ఆపదలో ఉన్నాడు. అతనికి బాంధవులు లేరు. ఉన్నా రారు. అతనివైపు చూడనైనా చూడకుండా పోతున్నారు అంతా... అంతా.

అతను నేడు చనిపోతున్నాడు.

ఒకడు.

చనిపోయినవాడు!

వేళకి సూర్యుడు అస్తమిస్తున్నాడు. వేళ కాకుండానే అతను అస్తమించేడు. మంచం మీద అతను పడిఉన్నాడు. ఆ మంచాన్ని నలుగురు మనుష్యులు మోసుకుపోతున్నారు. అతడి తుది ప్రయాణం సాగుతోంది. అతని కోసం ఏడుస్తోన్న వాళ్లు గుండెలు బాదుకొంటూ మంచం వెనక నడుస్తున్నారు. అతను ఆ సమయంలో వెళిపోతున్నాడు. ఏ సమయంలోనూ మరింక తిరిగి రాడు.

అతను చనిపోయినవాడు.

అంతా దారిద్ర్యంలో రోగంతో ఉన్నారు. దుర్బలంగా అసహాయులుగా ఉన్నారు. "ఎందుకు పుట్టించేవు భగవంతుడా!" అని ఏడుస్తున్నారు. చివరికి చస్తున్నారు.

చెట్టుకింద కూర్చొన్న సన్యాసి తన చుట్టుపక్కల కూర్చొన్న వారందరివైపూ చూసేడు.

వాళ్లంతా, ఇదిగో, ఇక్కడ కూడా ఉన్నారు!

ఎక్కడికి వెళ్లినా ఉంటారు.

ఆనాటినుంచి ఈనాటివరకూ అంతటా కనిపించే వీళ్లందరికీ, ఇటువంటి వాళ్లందరికీ సౌఖ్యం లేదు, లేదు, లేనేలేదు.

వీళ్లందరికీ సౌఖ్యం చేకూర్చడం ఎలా?

అదే ఆలోచనే ఈ వేషంలోకి దింపింది.

సన్యాసి నిట్టూర్చేడు.

సౌఖ్యం! సౌఖ్యం! అందరికీ సౌఖ్యం!

అందుకోసం అన్నిటినీ విడిచిపెట్టి కాషాయ వస్త్రం ధరించి ఇలా రావడం జరిగింది.

అంతే కాని, జీవితానికి భయపడి కాదు.

జీవితానికి భయపడి సన్యాసం పుచ్చుకొన్నవారు లేకపోలేదు. అటువంటి వారిని చాలామందిని అతను చూసేడు కూడా.

తనూ ఆవిధంగానే చేసి తనని తాను మోసపుచ్చుకొంటున్నాడేమో?

అని ఆలోచించేడు, సన్యసించిన తొలిరోజుల్లోనే - కాని, జీవితానికి భయపడవలసిన పరిస్థితి ఏదీ తనకు జీవితంలో లేదు.

వ్యక్తిగతంగా తన విషయం చూసుకొన్నా, తన కుటుంబ విషయం చూసుకొన్నా, భయపడాల్సిన అవసరం ఏదీ లేదు.

అతనికి అన్నీ ఉండేవి, కావలసినవన్నీ దొరకేవి.

"జీవిత భారాన్ని మోయలేని దుర్బలుడితడు".

అవి తనని వేలెత్తి చూపడానికి.

తనకి జీవితం భారంగా ఉండేదే కాదే!

కాని, కన్న తల్లిదండ్రులకి, కట్టుకొన్న భార్యకి, ప్రస్తుతం కొడుక్కి కూడా, తనీ రీతిగా చేసినందుకు కష్టంగా, విచారంగా ఉండే ఉంటుంది.

కాని -

లోకంలో ఎందరెందరు ఎన్నిటికోసం బాధపడ్డం లేదూ? అందర్లాగానే వాళ్లూను.

బాధనుండి అందర్నీ విముక్తి చేయడం ఎలా?

అనే బాధవల్లనే వాళ్లని విడిచి రావడం జరిగింది.

అందరికీ ముక్తిమార్గం చూపించగలిగిననాడు వాళ్లకీ చూపించవచ్చు ఆ దారి;

అని తనకి తాను సమాధానం చెప్పుకు వస్తున్నాడు సన్యసించినప్పటినుంచీ కూడా.

అదే రీతిగా సమాధానం చెప్పుకున్నాడు మర్రిచెట్టు నీడన కూర్చొని.

అందరూ ఒక్కసారిగా బైటపడాలని సన్యాసికి తెలుసు. ఒక మనిషి బాధపడుతూన్నప్పుడు, ఆ బాధనుండి అతను తప్పించుకోలేనందుకు, అతణ్ని తప్పించలేనందుకు, మిగతా అంతా కూడా బాధపడాల్సి వస్తుంది.

కుండలో నీరుంది.

అందులో ఒక్క చుక్కలో ఒక్క విషపు చుక్క కలుస్తే నీరంతా కలుషితం అవుతుంది.

కుండలో నీళ్లల్లా ఉన్నారు లోకంలో మనుష్యులు.

నీటిలో కలిసిన విషాన్ని చుక్క చుక్క నుంచీ తీసిపారేయాలి.

దుఃఖాన్ని మనిషి మనిషి నుంచీ తొలగించివేయాలి.

అంతవరకూ నాకు విశ్రాంతి లేదు.

ఎవ్వరితోనూ సంబంధం పెట్టుకోకుండా, తమ దుఃఖాన్ని బాపుకొని తన మట్టుకు శాంతి సంపాదించుకొన్నవాళ్లు ఉన్నారు. లేకపోలేదు.

అలా తనుకూడా చేయవచ్చు.

అలా చేసిన సన్యాసులు కూడా శాంతి సంపాదించడంచేత ప్రశాంతంగా గంభీరంగా ఉంటారు. నిర్విచారంగా, సుఖంగా తాము కనుక్కొన్న మార్గాన్న ఒంటరిగా నడుస్తారు.

అటువంటి యతిని చూశాకే తనుకూడా సన్యసించేడు.

కాని, లాభం లేదు.

వారివల్ల, వారి అనుభూతివల్ల లోకానికి లాభం లేదు.

వాళ్ల పద్ధతులు లోకానికి తెలియవు. వాళ్లకి లోకంతో సంబంధం లేదు.

నీరు ఆవిరయినట్టుగా పైకెగసి కూర్చున్నారు. కుండలో నీటిలో ఎంత విషం కలిసినా వాళ్లకి అక్కర్లేదు.

అవతల ఇల్లు కాలిపోయింది.

కాలిపోతోన్న ఇంట్లోంచి, పరిగెత్త గలిగిన పెద్దమనిషి బైటకి పరిగెత్తి వచ్చేడు.

ప్రాణం నిలుపుకున్నాడు,. నిట్టూర్చేడు. ప్రాణాపాయాన్ని తప్పించుకోగలిగినందుకు ఆనందంతో వణికిపోయేడు.

అంతా బాగానే ఉంది.

కాని -

కాలే ఆ ఇంటిలోపలే ఉయ్యాల్లో ఉండిపోయేడు. ప్రాకనైనా లేని పసిపిల్లడు.

లోకంలో పసిపిల్లలు కాలిపోతున్నారు. వాళ్లని అలానే విడిచిపెట్టి పెద్ద మనుష్యులందరూ పైకి వెళ్లిపోతున్నారు.

అటువంటి పెద్దమనుష్యుల ప్రయోజనం వారికేం ఉంటుంది.

పసిపిల్లలు బైటపడే మార్గం ముందు చూడాలి.

అందరూ బైటపడే మార్గం అందరికీ తెలియాలి.

అందుకోసమే కదా, ఒకటీ , రెండూ, మూడూ, నాలుగూ, అయిదూ, ఆరు సంవత్సరాలు గాలి మాత్రం ఆధారంగా ఘోర తపస్సు చేసినది!

ఆరేళ్ల కష్టానికి ఫలితం?

శూన్యం! శూన్యం! శూన్యం!

కాదు, కాదు, కాదు.

శూన్యం కాదు, ఫలితం కనిపించింది.

అయితే -

కావలసిన ఫలితం కాదిది. అది అక్కరలేనిది.

ఆరేళ్ల కష్టానికి ఫలితంగా దేహం శుష్కించింది. మృత్యువు ఆసన్నమయింది.

ఆ కాపుపిల్ల కాపాడి ఉండకపోతే, కబళించివేసేది మహా మృత్యువు.

సన్యాసి ముఖంలో విషాదచ్ఛాయలు దట్టమయేయి.

మర్రిచెట్టు అవల ఎండ తీక్షణంగా ఉంది. వేడి విపరీతంగా ఉంది. కట్టెదుట

లోకమంతా కాలిపోతూన్నట్టుగా ఉంది.

సన్యాసికి బాధగా బాధగా ఉంది. బాధలో కళ్లు మూసుకొన్నాడు.

ఇహ లాభం లేదా?

వెనక్కి పోవటమేనా?

కొండ ఎక్కి ఎక్కి, ఇహ దిగజారి పోడమేనా?

జయించ శక్తిలేక శిఖరం చూడకుండా జారిపోడమేనా?

జయం లేదా?

జయం! జయం! జయం!

జయం లేదు.

అపజయం! అపజయం! అపజయం!

అపజయం అంది

ఇతడు పలాయితుడు; ఇతడు పరాజితుడు.

అని అంతా అనడమే కాదు; నేనుకూడా అనుకోవలసి వస్తోంది.

లేదు! లేదు! లాభం; లేదా లేదా?

చెట్టుకింద జూదం ఆడే గుంపంతా ఒక్కసారిగా గొల్లుమని నవ్వింది. ఎక్కడో ఓ మనిషి చేసిన ఆర్తనాదం ఎక్కణ్ణించో వినిపించింది.

సన్యాసి తన రెండు కళ్లనీ తెరిచేడు.

పలాయితుడు! పరాజితుడు!

అతను పెదవులు బిగించేడు. కళ్లని మెరిపించేడు. తల ఎత్తేడు.

నేను పలాయితుణ్ణి కాదు!

నేను పరాజితుణ్ణి కాకూడదు!!

లోకంలో ఆర్తనాదం వినిపించకుండా చేసేవరకూ నేను వెనక్కి వెళ్లను. అపజయాన్ని అంగీకరించను. జయం సంపాదించి తీరుతాను.

సాధించి తీరాలి!

మర్రిచెట్టు దగ్గర్నుంచి ఊళ్లోకి వెళ్లే బాట ఎండలో సుస్పష్టంగా కనిపిస్తోంది.

మనిషిని సౌఖ్యానికి తీసుకుపోయే మార్గం కూడా సుస్పష్టంగా కనుక్కొని తీరాలి.

వెనక్కి వెళ్లేననేది ముమ్మాటికీ నిశ్చయం.

కాని, ముందుకి పోయేదెలా?

అనే ప్రశ్నకి సమాధానం లభించటం లేదు.

సన్యాసి మఠం వేసుక్కూర్చున్నాడు, మోచేతులు తొడలకి ఆన్చుకొని, చేతులు చెక్కిళ్లని చేర్చుకొని.

చేతులు చెక్కిళ్లని చేర్చుకొని ఆశ్చర్యపోయేడు.

చెంపలు ఇంత నున్నగా ఉన్నవేల?

తల తడిమి చూసుకున్నాడు.

ఆరేళ్ల జుత్తు అలానే ఉంది.

ఆరేళ్ల బవిరి గెడ్డం ఎక్కడకో పోయింది.

ఎలా పోయింది?

చెక్కిళ్లు మరోసారి తడుముకొంటూండగా అప్పుడు జ్ఞప్తికి వచ్చింది, అదంతా ఆ కాపుపిల్ల చేయించిన పనేనని.

చిలిపి పిల్ల! కాని, మంచిపిల్ల!

బైట ఎండ. వంట్లో నీరసం.

ఎండలో నీరసంగా నడుస్తున్నాడు.

కళ్లు మండిపోతున్నాయి. తల తిరుగుతోంది.

అంతే జ్ఞాపకం.

తరువాత కళ్లు తెరిచేసరికి కనిపించేయి రెండు నవ్వుతోన్న కళ్లు. కళ్లకి చల్లగా కనిపించింది ఒక నవ్వే ముఖం.

తెల్లని చల్లని ముఖంలో నల్లని చల్లని కళ్లు.

కన్ను తెరిచి చూసేసరికి "బతికే ఉన్నాడు! బతికే ఉన్నాడు" అని కేకలు వేసింది ఆ కాపుపిల్ల, కళ్లతో నవ్వుతూ, చేతుల్తో చప్పట్లు కొడుతూ.

బతికి ఉన్నది తనేనని తెలుసుకున్నాడు.

"ఉండు ఉండు" అన్నది ఆమె.

తను అలానే ఉన్నాడు.

ముఖంమీద చల్లటి నీరు జల్లుతూ, కమ్మటి నవ్వు నవ్వింది.

తనకి తెరలు తెరలుగా తెలివి వస్తోంది.

ఆమె తనని మజ్జిగ తాగమంటోంది.

తనకి తాగాలనే ఉంది, కాని, పెదవులు పూర్తిగా విడ్డం లేదు. ఇంతలో మళ్లీ చీకట్లు క్రమ్ముకు వచ్చేయి ఒక్కసారిగా. తరువాత తెలివొచ్చినప్పటికీ చుట్టూ కొద్దిగా మనుష్యులున్నారు. నవ్వే ముఖం ఎదురుగా ఉంది.

"మళ్లీ తెలివొచ్చేలోపున ఈ పనంతా చేయించి ఉంటుంది" అనుకున్నాడు సన్యాసి, చెక్కిళ్లు నిమురుకొంటూ, పిల్లని తల్చుకొంటూ, మందహాసం చేసుకొంటూ.

"ఒక్కసారి నీ నీడ చూసుకో! ఇప్పుడెంత బావున్నావో" అని. అందుకే మాటిమాటికీ అంది తన ఇంటికి తీసుకు వెళ్తూ.

తెలివి వచ్చి లేచిన వెంటనే మాత్రం ఆమె ఇచ్చిన మజ్జిగ పూర్తిగా తాగగలిగేడు.

అది మజ్జిగ కాదు. మధువు! అది మధువు కాదు. అమృతం!

వళ్లు చల్లగా ఉంది. వళ్లు వేడెక్కింది. ప్రాణం లేచివచ్చింది.

మబ్బులు విడాయి. కళ్లు చూడగలిగేయి. ఆ పిల్లని చూసేయి.

పదహారేళ్లకి మించని వయసు, కాటికతో దిద్దిన నల్లటి చల్లటి పెద్ద కళ్లు, లేతగా లేతగా ఉన్న పెదవులు. పొడవు ముక్కు, సూది గడ్డం, కోలముఖం, చెదరిన జుత్తు.

ఆ పిల్ల నవ్వింది.

నవ్వినప్పుడు కనిపించినవి దంతాలనే అణిముత్యాలు, నవ్వినప్పుడు రాలినవి నవ్వులనే పువ్వులు.

ముఖంలో సంతృప్తి, సంతోషం.

"నడవగలవా?" అంది.

నడచి చూపించేడు.

"శాబాస్! శాబాస్! బలే! బలే!" అని ఆమె గంతులు వేసింది.

అణిముత్యాలు కనిపించేయి. పువ్వులు రాలేయి.

ఆమె నడుస్తోంది. గెంతుతోంది. రెక్కలుంటే ఎగిరిపోయుండును.

తండ్రికి పొలంలోకి అన్నం పట్టుకు వెళ్లింది. అన్నం తినేసిన తండ్రి కొంచెం మజ్జిగా మంచినీరూ మాత్రం మిగిల్చేడు.

ఇంటికి తిరిగి వస్తోంటే దార్లో కనిపించేడు పడిపోయిన సన్యాసి.

ఊరు దూరంగా ఉంది. దగ్గర్లో ఎవరూ లేదు.

"తరువాత అంతా వచ్చేరనుకో! కాని, మొట్టమొదట నేను చూడకేపోతే, ఆ కాస్త మంచినీళ్లూ, మజ్జిగచుక్కా మిగిలి ఉండకేపోతే నువ్వేమయేవాడివి?"

"చనిపోయి ఉండేవాణ్ణి".

సర్వం విడిచిపెట్టిన సన్యాసిని ప్రాణం విడిచి వెళ్లిపోయేందుకు సిద్ధపడి, చరచరా కొంతదూరం వెళ్లింది.

అతన్తో ఎట్టి సంబంధం లేని ఆడపిల్ల, చక్కా పోతోన్న ప్రాణాన్ని రెక్క పట్టుకు ఆపింది.

వచ్చిన ప్రాణంతో లేచి నిలబడ్డ సన్యాసిని ఇంటికి తీసుకు వెళ్లింది. అన్నం పెట్టి తినమంది.

పెట్టిన అన్నం పట్టుకొని అతను మర్రిచెట్టు క్రిందికి వచ్చేడు. భుజించేడు.

ఆమె పెట్టిన అన్నంతో కడుపు నిండుగా ఉంది. వంట్లో సుఖంగా ఉంది.

ఆ పిల్లకి నే చనిపోతే ఏంకావాలి? బతుకుతే ఏం కావాలి?

ఓ మనిషిని బతికిస్తే తనకి ఏం లాభిస్తుందనుకొంది?

నేనేమైనా ఇస్తాననుకొందా?

సన్యసించిన వాళ్లు బూడిదకూడా ఇవ్వరని అందరూ ఎరిగిన విషయమే కదా!

సాయం చేయడం పుణ్యం అనుకొన్నదా?

పాపం, పుణ్యం, అవే మాటలే తెలిసినట్టు లేదా పిల్లకి.

దేనికీ ఆశించకుండా సహాయం చేసింది.

ఓ మనిషిని బతికించగలిగినందుకు సంతోషం పట్టలేక గంతులు వేసింది. కిలకిల కిలాకిలా నవ్వింది.

నేను పడి ఉన్న ఆ సమయంలో ఆమె గురించి ఏ కోరికా లేదు ఆమె మనసులో. ఆమెకి వేరే ఆలోచనే లేదు.

స్వార్థం మరచింది. నిష్కామంగా సంచరించింది, సహాయం చేసింది.

అందుకే ఆమెకి, ఆ సంతోషం! అందుకే ఆమెకి ఆ సంతృప్తి!

లోకంలో అంతటా దుఃఖం ఉంది.

దుఃఖాన్ని బాపేందుకు, స్వార్థం మరచి తమ తమ గురించిన కోరికలన్నీ విడిచిపెట్టే మానవులంతా ఒకరికొకరు సహాయం ఏల చేసుకోరు?

ఆ పిల్లలా అందరూ ఎందుకు ఉండరు?

ఆ పిల్లలాగే అందరూ ఉండితీరాలి!

సన్యాసి కళ్లు మెరుస్తున్నాయి, అతని జుత్తుని వేడిగాలి కదల్చింది

ఆ వేడిగాలి మఱ్రిచెట్టుని కూడా కదల్చింది.

గాలికి పాటపాడింది మఱ్రిచెట్టు.

పాటకి తలఎత్తి చూసేడు సన్యాసి.

తలదించి చూసేడు నీడని కూర్చొన్న మనుష్యులవైపు.

ఈ నోరులేని చెట్టు అందరికీ ఇంత చల్లటి నీడని ఎందుకు ఇస్తోంది?

నీడలో హాయిగా కూర్చొన్న మేమంతా ఈ చెట్టుకు నీరయినా పొయమే!

మా అందరి దగ్గర్నుంచీ ఏమీ కోరకుండా, మండుటెండని మధ్యలో ఆపి ఎందుకు మా అందరికీ గొడుగుపట్టింది మఱ్రిచెట్టు?

మఱ్రిచెట్టు ఇంకా పాడుతూనే ఉంది. అతను తిరిగి తలఎత్తి చూసేడు.

మఱ్రిచెట్టు నీడ చల్లటి నీరులా ఉంది. నీటిలో చేపల్లా మెరిసేయి సన్యాసి కళ్లు.

నవనవలాడుతోన్న ఆకుల్తో గలగల నవ్వింది మఱ్రిచెట్టు, తనేదో ఘనకార్యం చేసినట్టు, ఎంతో సంతోషంతో, సంతృప్తితో.

ఈ మఱ్రిచెట్టుకి ఎందుకింత నవ్వు?

ఆ కాపు పిల్లకి ఎందుకంత నవ్వు?

'నాకు ఇది కావాలి, నాకు అది కావాలి'.

అనేది లేదు, దీనికీ, ఆమెకీ.

నీ గురించి నాచేతనైన సహాయం చేస్తాను. అందు గురించి నాకేం అక్కర్లేదు నీ

దగ్గర్నుంచి అని నిష్కామంగా చేసి చూపెట్టింది ఆ కాపుపిల్ల! చేసి చూపెడుతోంది ఈ మర్రిచెట్టు!

కోరికల్ని చంపుకోవాలి. సహాయం చేయాలి.

సేవ చేయాలనే కోరిక మాత్రం ఉండాలి.

కోరిక లేకుండా మాత్రం సేవచేయాలి.

సేవ! సేవ! సేవ!

నిష్కామంగా, నిష్కామంగా. నిష్కామంగా...

మర్రిచెట్టు అవల ఎండ చాలా హెచ్చుగా పలుకుతోంది.

మర్రిచెట్టు దగ్గర్నుంచి ఊళ్లోకి పోయేదారి వెంబడి ఓ తెల్లటి అవు ఒంటరిగా మెల్లగా నడుస్తూ వస్తోంది.

చేపల్లా ఉండే సన్యాసి కళ్లు మర్రిచెట్టు నీటి నీడలో బంగారు చేపల్లా తళతళ లాడేయి; మిలమిల మెరిసేయి.

అదిగో అది వెలుగు! అదిగో అది దారి!

ఇదే ఇదే దారి! ఇదే ఇదే వెలుగు.

ఇంత స్పష్టంగా, ఎంతో స్పష్టంగా కట్టెదుట కనిపిస్తోంది. కాబట్టే ఇంతకాలం కళ్లకి కనిపించీ కూడా కనిపించలేదు.

నాకీ దినం చీకట్లు వీడాయి. వెలుగు సుస్పష్టంగా కనిపిస్తోంది.

ఆ కాపుపిల్ల, ఈ మర్రిచెట్టు, నిజంగా ధన్యులు!

ఈ చెట్టుకి, ఆ పిల్లకి నేను నిజంగా కృతజ్ఞుణ్ణి.

ఆ పిల్ల పేరేమిటో గుర్తు రావటం లేదు.

"పేరేదయితేనేం? మంచి పుట్టుక గలదా పిల్ల".

అనుకొన్న సన్యాసికి అప్పుడు జ్ఞప్తికి వచ్చింది ఆ పిల్ల పేరు అదేనని.

"అదే అదే ఆ పిల్ల పేరే అది! సుజాత! సుజాత!" అనుకొంటూ అతను లేచేడు.

ఒక దినం మధ్యాహ్నం, ఒక మర్రిచెట్టు నీడలో, ఒక కాపుపిల్ల పేరు స్మరిస్తే ఒక సన్యాసి లేచి నిల్చున్నాడు.

నీడలో నిల్చొన్న ఆ సన్యాసి వెలుగు చూసేడు.

అతనికి జ్ఞానోదయమయింది. అతను బుద్ధుడయేడు.

బుద్ధుడైన ఆ సన్యాని ఆ మధ్యాహ్నపు వెలుగులోకి నడిచేడు.

ఆ సమయంలో -

మండేసూర్యుడు మంచు కురిపించేడు.

భారతి, మాసపత్రిక, ఏప్రిల్ 1954